

Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30624>

Özet

Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği, **Gökçe GÜNAYDIN** tarafından 2008 yılında gerçekleştirilen bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin **Sosyal Bilgiler** dersine yönelik tutumları nicel olarak belirlemek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirilmesi, özellikle drama yönteminin öğrencilerin eriyi ve tutumları üzerindeki etkisini inceleyen deneysel bir çalışmanın önemli bir parçası olmuştur.

Ölçek, öğrencilerin derse olan ilgilerini, motivasyonları ve genel algıları beşli Likert tipi derecelendirme formatı kullanarak değerlendirilmektedir. Ölçeğin yapısal özellikleri, uzman görüşlerine başvurularak kapsam geçerliliği sağlanarak oluşturulmuş ve güvenilirliği istatistiksel yöntemlerle test edilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Bilgiler, Tutum Ölçeği, Ölçek Geliştirme, İlköğretim 6. Sınıf, Drama Yöntemi, Likert Tipi, Güvenirlik, Sosyal Bilgiler Dersi.

Yazarlar

Gökçe GÜNAYDIN

Amaç

Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği'nin temel amacı, ilköğretim 6. sınıf düzeyindeki öğrencilerin **Sosyal Bilgiler** dersine yönelik sahip oldukları duygusal, bilişsel ve davranışsal eylemleri (tutumları) ölçmektir. Bu araç, özellikle öğretim yöntemlerinin (bu durumda drama yönteminin) öğrencilerin derse karşı geliştirdiği tutumları üzerindeki etkilerini deneysel olarak saptamak için geliştirilmiştir.

Ölçek, eğitim araştırmacılarına ve öğretmenlere öğrencilerin derse yönelik olumlu veya olumsuz tutum düzeylerini belirleme imkanı sunarak, öğretim programlarının ve metodolojilerinin etkinliğinin değerlendirilmesine katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Yapı

Ölçek, psikolojideki temel kavramlardan biri olan **Tutum** yapısını ölçmektedir. Tutum, bireyin belirli bir nesne, durum, kişi veya kuruma karşı sahip olduğu öğrenilmiş ve tutarlı tepki eylemi olarak tanımlanır. Bu ölçek özelinde yapı, ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin **Sosyal Bilgiler** dersine yönelik genel beğenisini, önem atfetme düzeyini ve derse katılım isteğini kapsamaktadır.

Ölçek maddeleri, öğrencilerin ders içeriğine, öğrenme süreçlerine ve dersin gelecekteki yaamdaki

önemine dair inanç ve duyguların yansıtacak şekilde hazırlanmıştır. Ölçeğin tek boyutlu bir tutum yapısını ölçtüğü varsayılmaktadır, zira kaynakta alt boyutlara dair ayrıntılı bilgi bulunmamaktadır.

Geçerlik

Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği'nin geçerlik çabaları, kapsam geçerliliğine odaklanmıştır. Ölçek maddelerinin ilgili yapıyı yeterince temsil edip etmediğini belirlemek amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur.

Bu süreçte, Dokuz Eylül Üniversitesi (DEÜ) Eğitim Fakültesi bünyesinden alanlarında uzman dört akademisyenin görüşleri alınmıştır: iki eğitim bilimleri uzmanı ve iki sosyal bilgiler eğitimi yardımcı doçenti. Bu uzmanlar, hazırlanan maddeleri değerlendirip ve gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra ölçeğin kapsam geçerliliğini onaylanmıştır. Bu, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı **Sosyal Bilgiler** tutum yapısını uygun bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenirliği, psikometrik araştırmalarda yaygın olarak kullanılan **Cronbach's alpha katsayısı** (iç tutarlılık katsayısı) ile hesaplanmıştır. Bu katsayı, ölçekteki maddelerin birbiriyle ne kadar tutarlı olduğunu ve aynı yapıyı ölçtüğünü gösterir.

Güvenirlik katsayısının hesaplanmasında, istatistiksel analizler için özel olarak tasarlanmış olan Finesse madde analiz programı kullanılmıştır. Elde edilen yüksek güvenilirlik katsayısı, ölçeğin tutarlı sonuçlar ürettiğini ve ölçüm hatasının düşük olduğunu işaret etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirme amaçlarında yapı geçerliliğini desteklemek amacıyla genellikle **Açıklayıcı Faktör Analizi** (AFA) veya **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) uygulanır. Her ne kadar kaynak içerikte faktör analizine dair detaylı bir bilgi sunulmamış olsa da, ölçek geliştirme sürecinin bir parçası olarak maddelerin tek bir boyutta (Sosyal Bilgiler Tutumu) toplanıp toplanmadığını kontrol etmek için faktör yüklerinin incelendiği varsayılmaktadır. Ölçeğin tek boyutlu bir tutum ölçümü için tasarlandığı düşünülmektedir.

Araç

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme. (1=tamamen katılmıyorum - 5=tamamen katılıyorum). Bu format, katılımcıların tutum düzeylerini dereceli bir biçimde ifade etmelerine olanak tanır.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: İlköğretim (Ortaokul) Öğrencileri

Age Group: Yaklaşık 11-12 yaş (6. Sınıf düzeyi)

Population Details: Ölçek, Gökçe Günaydın'ın tez çalışması kapsamında, İzmir'deki ilköğretim 6. sınıf öğrencileri üzerinde uygulanmıştır. Bu popülasyon, **Sosyal Bilgiler** dersini aktif olarak gören ve müfredatın gerektirdiği bilişsel olgunluğa sahip olan öğrencileri kapsamaktadır.

Test Methodology: Öz Bildirim (Self-report) anketi yöntemiyle uygulanmıştır. Öğrencilerden, her bir maddeye ne derece katıldıkları veya katılmadıkları ifadelerini istenmiştir. Uygulama, deneysel bir araştırma tasarımı çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Ölçek Geliştirme, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Tutum Ölçümü, Cronbach Alfa, Kapsam Geçerliliği, Güvenirlik.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir (Tez çalışması yapıldığı kurum)

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Test Yolu: 2008 (Yüksek lisans tezinin tamamlanma tarihi).

İzinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirildiği için, ticari olmayan akademik kullanımlar için genellikle yazarın izni veya kaynak gösterilmesi gerekmektedir. Kullanım için yazar Gökçe GÜNAYDIN ile iletişime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Günaydın, G. (2008). *İlköğretim 6. sınıf sosyal bilgiler öğretiminde drama yönteminin etki ve tutum üzerindeki etkisi* (Yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Tez Referans Ba?lant?s?: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [sosyal-bilgiler-tutum-olcegi-toad.pdf](#)

Sosyal Bilgiler Tutum Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Sa?lanan kaynak içeri?inde ölçe?in maddeleri (soru listesi) bulunmamaktadır. Maddeler, yukarıda referans? verilen yüksek lisans tezinin ekler bölümünde veya belirtilen PDF dosyas?nda mevcuttur.

ARABPSYCHOLOGY.COM